

Digitalni mediji v zgodnjem otroštvu

Izobraževalni vodnik o uporabi medijev za družine z otroki, starimi od 2 do 6 let

Anna Libiseller, Karoline Rettenbacher, Lars Eichen

Digitalni mediji (npr. prenosni računalnik, tablica, pametni telefon, televizor) so postali sestavni del našega vsakdana. Mnogi otroci imajo prvi stik z digitalnimi mediji že zelo zgodaj^{1,2,3}. To prinaša tako priložnosti kot tveganja. Zato je nujno, da se otroci že od samega začetka naučijo kompetentno in varno uporabljati digitalne medije. Vsi otrokovi skrbniki so najpomembnejši vzorniki^{4,5}.

Ta odgovornost družinam pogosto predstavlja velike izzive⁶. Namen tega vodnika je podati nekaj napotkov, kako se s pedagoškega vidika spopasti s temi izzivi:

Na kaj morate biti pozorni pri uporabi digitalnih medijev z otroki?

- Digitalne medije uporabljajte skupaj z otrokom.
 - o Tako se lahko posvetimo otrokovemu odzivu (npr. strah ali veselje).
 - o O vsebini ali dejanjih, ki otroka zanimajo, razburjajo ali vznemirjajo, se lahko z otrokom takoj pogovorite.^{7,8}
 - o Za majhne otroke je včasih težko prenesti videno v svoj resnični svet ali celo ločiti videno od resničnega sveta. Pri tem otroci potrebujejo podporo svojih skrbnikov, npr. s ponovnim igranjem vsebin ali dejanj, ki so jih videli, in njihovim spreminjanjem v skladu z lastnimi željami. Zanimive in poučne vsebine ter dejanja si lahko ogledate večkrat^{9,10,11}.
To omogoča otrokom, da dojemajo podrobnosti.
Če vsebina ali zgodba prikazuje, na primer, dokumentarni film o slonu, lahko skupaj z otrokom iz naravnih materialov in kock zgradimo ali naslikamo idealno okolje za vse majhne plišaste in lesene živali.
- Vsebina ali dejavnosti, primerne za otroke te starosti, niso nasilne, niso posebej glasne, slike pa ne smejo biti preveč stimulativne.
- Najbolje je, če vsebina ali dejanja izhajajo iz otrokovega vsakdanjega življenja (znani predmeti, liki, zgodbe itd.).¹⁰
- Tako se lažje povežemo z okoljem, v katerem živimo. Po drugi strani pa lahko zgodbe tudi aktivno povzamemo in jih, na primer, vključimo v skupne igre vlog^{12,13}.
- Liki, ki se pojavljajo na digitalnih medijih, naj bodo otroku priljubljeni¹⁴.

Kdaj se je treba izogibati digitalnim medijem?

- Mediji niso primerni za odvrčanje pozornosti ali namesto varuške in naj jih otroci uporabljajo le skupaj z odraslimi. Če otrok digitalne medije za kratek čas uporablja sam, potem naj bo to največ deset minut. V tem primeru je treba poskrbeti za nastavitve otroške zaščite, zlasti za naprave z dostopom do interneta, tako da so na voljo le otrokom prijazne vsebine ali dejanja^{15,16}.
Zvočne medije za poslušanje zgodb ali glasbe (npr. Toniebox) lahko otroci sami uporabljajo le omejen čas. Vendar morajo skrbniki poznati vsebino zgodbe.
- V naslednjih situacijah se digitalni mediji ne bi smeli uporabljati:
 - o med družinskimi obroki,
 - o med skupno igro,
 - o pri menjavi plenice ali drugi negi,
 - o med pogovorom z otrokom.
- Pogosta uporaba medijev lahko vpliva na dolžino in kakovost spanja, zato priporočamo:
 - o ne uporabljajte zaslonkih medijev zvečer^{17,18,19}. Po drugi strani pa je vsekakor mogoče uporabiti avdio medij za poslušanje zgodb ali glasbe²⁰.
 - o v otroško sobo ne postavljajte digitalnih zaslonkih medijev (pametni telefon, tablični računalnik, prenosni računalnik, televizor).^{17,18,21}
 - o digitalne medije uporabljajte le kratek čas – ne več kot skupno eno uro na dan^{22,3,24}.

Uporabljen literatura

- 1 Livingstone, S., Marsh, J., Plowman, L., Ottovordemgentschenfelde, S., & Fletcher-Watson, B. (2014). *Young children (0-8) and digital technology: a qualitative exploratory study- national report- UK*. European Commission, Luxemburg: Joint Research Center. Verfügbar unter: http://eprints.lse.ac.uk/60799/1/_lse.ac.uk_storage_LIBRARY_Secondary_lib-file_shared_repository_Content_Livingstone%2C%20S_Young%20children%200-8_Livingstone_Young%20child-ren%200-8_2015.pdf
- 2 Medienpädagogischer Forschungsverbund Südwest (2014). *miniKIM. Kleinkinder und Medien. Basisuntersuchung zum Medienumgang 2-5-Jähriger*. Verfügbar unter: https://www.mpfs.de/fileadmin/files/Studien/miniKIM/2014/Studie/miniKIM_Studie_2014.pdf
- 3 Ofcom (2021). *Children and parents: Media use and attitudes report 2020/21*. Verfügbar unter: https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0025/217825/children-and-parents-media-use-and-attitudes-report-2020-21.pdf
- 4 Eutsler, L. (2018). Parents' mobile technology adoption influences on elementary children's use. *The International Journal of Information and Learning Technology*, 35(1), 29-42. doi:10.1108/IJILT-05-2017-0035
- 5 Nevski, E., & Siibak, A. (2016). The role of parents and parental mediation on 0–3-year olds' digital play with smart devices: Estonian parents' attitudes and practices. *Early Years*, 36(3), 227-241. doi:10.1080/09575146.2016.1161601
- 6 Hänggi, Y. (2013). Der Beitrag der Elternbildung zur Stärkung schulischer Kompetenzen. In M. Stamm & D. Edelmann (Hrsg.), *Handbuch frühkindliche Bildungsforschung* (S. 373-390). Wiesbaden: Springer VS.
- 7 Fiedler, A. E., Zack, E., & Barr, R. (2010). Televisions Viewing Patterns in 6- to 18 Months-Olds: The Role of Caregiver – Infant Interactional Quality. *Infancy*, 15(2), 176-196. doi:10.1111/j.1532-7078.2009.00013.x
- 8 Friedmann, A. (2016). Three-Year-Old Photographers: Educational and Parental Mediation as a Basis for Visual Literacy via Digital Photography in Early Childhood. *Journal of Media Literacy Education*, 8(1), 15-31. Verfügbar unter: <https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1218&context=jmle>
- 9 Lerner, C., & Barr, R. (2014). Screen Sense: Setting the Record Straight. Research-Based Guidelines for Screen Use for Children Under 3 Years Old. *ZERO TO THREE*, 34(4), 1-10. Verfügbar unter: https://nyssep.org/application/files/4015/0005/1044/Screen_Sense_-_White_Paper.pdf
- 10 Linebarger, D. L., & Vaala, S. (2010). Screen media and language development in infants and toddlers: An ecological perspective. *Developmental Review*, 30(2), 176-202. doi:10.1016/j.dr.2010.03.0061
- 11 Walter-Laager, C., Moschner, B., Brandenberg, K., Tinguely, L., Schwarz, J., & Pfiffner, M. (2014). *Kleinkinder erkunden die moderne Welt. Welche Rolle spielen digitale Medien respektive Druckmedien für den Wortschatzerwerb sowie das frühkindliche Interesse?* (Schlussbericht) Verfügbar unter: https://www.unifr.ch/zeff/de/assets/public/files/forschung/2014_07_07_Schlussbericht_final
- 12 Lauricella, A. R., Pempek, T., Barr, R., Calvert, S. L. (2010). Contingent computer interactions for young children's object retrieval success. In: *Journal of Applied Developmental Psychology*. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.japdev.2010.06.002>
- 13 Zack, E., & Barr R. (2016). The Role of Interactional Quality in Learning from Touch Screens during Infancy: Context Matters. *Frontiers in Psychology*, 7. doi: 10.3389/fpsyg.2016.01264
- 14 Lauricella, A. R., Gola, A. H., & Calvert, S. L. (2011). Toddlers' Learning from Socially Meaningful Video Characters. *Media Psychology*, 14(2), 216-232. doi:10.1080/15213269.2011.573465
- 15 Elias, N., & Sulkin, I. (2017). YouTube viewers in diapers: An exploration of factors associated with amount of toddlers' online viewing. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(3). doi:10.5817/CP2017-3-2
- 16 Eichen, L., Hackl-Wimmer, S., Eglmaier, M.T.W., Lackner, H.K., Paechter, M., Rettenbacher, K., Rominger C., & Walter-Laager, C. (unveröffentlicht). *Endbericht. KiddiW (Digitalisierte Kindheit)*. unveröffentlichter Endbericht.
- 17 Beyens, I., & Nathason, A. I. (2019). Electronic Media Use and Sleep Among Preschoolers: Evidence for Time-Shifted and Less Consolidated Sleep. *Health Communication*, 34(5), 537-544. doi:10.1080/10410236.2017.1422102
- 18 Brockmann, P. E., Diaz, B., Damiani, F., Villarroel, L., Núñez, F., & Bruni, O. (2016). Impact of television on the quality of sleep in preschool children. *Sleep Medicine*, 20, 140-144. doi:10.1016/j.sleep.2015.06.005
- 19 Brambilla, P., Guissani, M., Pasinato, A., Venturelli, L., Privitera, F., Miraglia del Guidice, E., Sollai, S., Picca, M., Di Mauro, G., Bruni, O., Chiappini, E., & "Ci piace sognare" Study Group (2017). Sleep habits and pattern in 1-14 years old children and relationship with video devices use and evening and night child activities. *Italian Journal of Pediatrics*, 43(7), 1-11. doi:10.1186/s13052-016-0324-x
- 20 Eichen, L., Hackl-Wimmer, S., Eglmaier, M.T.W., Lackner, H.K., Paechter, M., Rettenbacher, K., Rominger C., & Walter-Laager, C. (unveröffentlicht). *Endbericht. KiddiW (Digitalisierte Kindheit)*. unveröffentlichter Endbericht.
- 21 Cespedes, E. M., Gillmann, M. W., Kleinmann, K., Rifas-Shiman, S. L., Redline, S., & Taveras, E. M. (2014). Television Viewing, Bedroom Television, and Sleep Duration From Infancy to Mid-Childhood. *PEDIATRICS*, 133(5), 1163-1171. doi:10.1542/peds.2013-3998
- 22 Ribner, A. D., McHarg, G. G., & The NewsFAMS Study Team (2019). Why won't she sleep? Screen exposure and sleep patterns in young infants. *Infant Behavior and Development*, 57. doi:10.1016/j.infbeh.2019.101334
- 23 Cheung, C. H. M., Bedford, R., De Urabain, I. R. S., Karmiloff-Smith, A., & Smith, T. J. (2017). Daily touchscreen use in infants and toddlers is associated with reduced sleep and delayed sleep onset. *Scientific Reports*, 7. doi: 10.1038/srep46104
- 24 Chindamo, S., Buja, A., DeBattisti, E., Terraneo, A., Marini, E., Perez, L. J. G., Marconi, L., Baldo, V., Chiamenti, G., Doria, M., Ceschin F., Malorgio, E., Tommasi, M., Sperotto, M., Buzzetti, R., Gallimberti, L. (2019). Sleep and new media usage in toddlers. *European Journal of Pediatrics*, 178, 483-490. doi: 10.1007/s00431-019-03318-7

Digitalni mediji v zgodnjem otroštvu – izobraževalni vodnik o uporabi medijev za starše

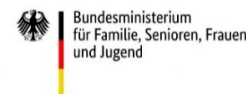
© 2021 avtor by Anna Libiseller, Karoline Rettenbacher, Lars Eichen & Zentrum PEP is licensed under [CC BY-ND 4.0](#)

PEP – Internationales Zentrum für
Professionalisierung der Elementarpädagogik
Universität Graz · pep.uni-graz.at

Standort Deutschland:
Alexanderufer 3–7, 10117 Berlin
info@zentrum-pep.de

Standort Österreich:
Strassoldogasse 10, 8010 Graz
pep@uni-graz.at

Gefördert vom:

Predlagano navajanje

Libiseller, A., Rettenbacher, K., & Eichen, L. (2021). *Digitale Medien in der frühen Kindheit. Ein pädagogischer Elternleitfaden zur Mediennutzung*. Graz: Karl-Franzens-Universität Graz.